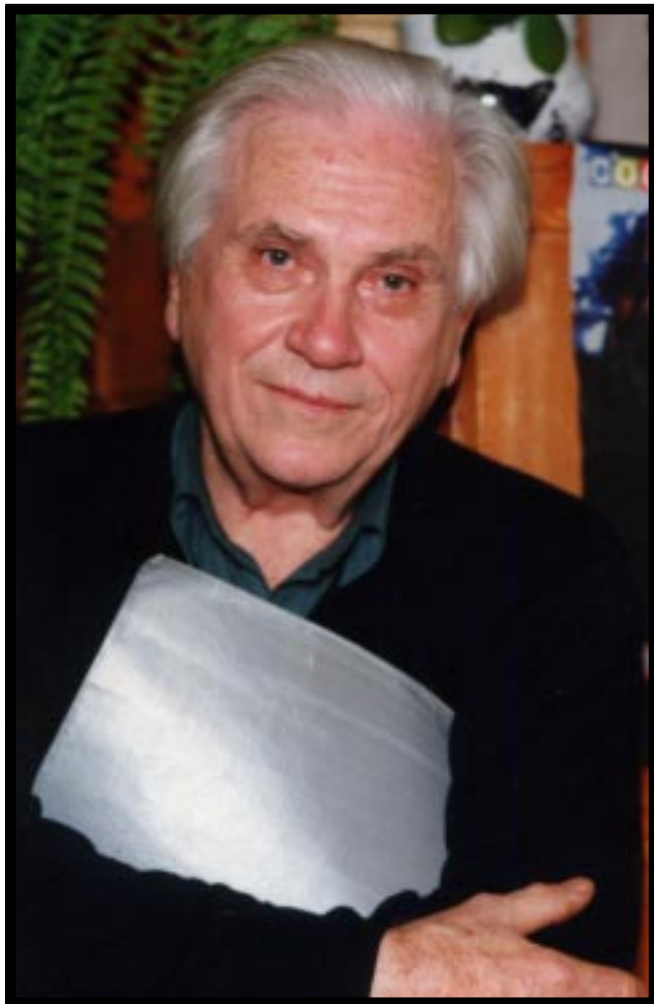

ПАМ'ЯТІ

**МАМОТЮК
ЄВГЕНІЙ МИХАЙЛОВИЧ
(1926–2012)**

26 вересня 2012 р. колектив ДУ Інститут медичної радіології ім. С.П. Григор'єва зазнав непоправної втрати. Після тяжкої хвороби на 86-му році пішов із життя один з видатних радіобіологів України, завідувач лабораторії протирадіаційних препаратів, кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник Євгеній Михайлович Мамотюк.

Починаючи з 1956 р. і до свого останнього дня він працював у нашому інституті — спочатку старшим науковим співробітником, потім керівником відділу радіаційної біофізики, у 1974–1980 рр. очолював лабораторію хімічного захисту від радіації, з 1980 по 1988 рік завідував експе-

риментальним відділом. Понад двадцять років Євгеній Михайлович присвятив створенню й випробуванням протирадіаційних препаратів. Будучи виконавцем у трьох науково-дослідних роботах Є.М. Мамотюк займався організацією і проведенням експериментальних досліджень з вивчення реакцій організму, його систем та біофізичних характеристик клітин крові на дію іонізуючої радіації.

Узагалі вся наукова діяльність Євгенія Михайловича була присвячена питанням радіобіології й радіаційної біофізики. Плідно працюючи в обох галузях, він зробив великий теоретичний і практичний внесок у розробку проблем радіаційного захисту й вивчення механізмів впливу на організм різних видів іонізуючого й неіонізуючого випромінювання у поєднанні їх із іншими шкідливими чинниками середовища. Саме цим питанням була присвячена його кандидатська дисертація «Полярографічне вивчення деяких ранніх реакцій організму при гострих променевих впливах в експерименті» (1965 р.), монографія «Біологічна дія випромінювання високих енергій» (1977 р.), виконані за його участю НДР, зокрема, «Дослідження туморогенних та радіотоксичних властивостей вітчизняного радіофармпрепарату ^{67}Ga -цитрат в експерименті» (2005 р.)

Після Чорнобильської катастрофи професійні інтереси Є.М. Мамотюка головним чином зосередилися на пошуку і впровадженні в практику нових фармакологічних засобів із протипроменевою активністю серед нових класів синтезованих сполук, а також речовин природного походження.

Здійснені Є.М. Мамотюком спільно з колективом лабораторії протирадіаційних препаратів, яку він очолював до свого останнього дня, дослідження в цьому напрямку дозволили визначити особливості протирадіаційної дії альгінатів та зниження за їх допомогою вмісту радіонуклідів ^{137}Cs та ^{90}Sr в опроміненому організмі (1999 р.), експериментально вивчити дію препаратів «Альтан» та «Ліолів» (2001 р.), оцінити радіомодифікуючі властивості нового класу речовин, створених на основі координаційних сполук металів (2004 р.).

Тривалий час професор М.І. Пилипенко разом з Є.М. Мамотюком працювали над удосконален-

---

ням та уніфікацією науково-технічної термінології фізичних величин у медицині та біології. Результатом цієї роботи став нині відомий «Довідник із застосування міжнародної системи одиниць (SI) у медицині», виданий у 2001 році.

Останніми роками увагу Є.М. Мамотюка привернули дослідження в галузі радіопротекторних властивостей наноалмазів та гідратованих фулеренів у експерименті (2010 р.). І з цих проблем він встиг написати кілька статей.

Як учений Євгеній Михайлович володів дуже високим рівнем наукового мислення, ерудиції, культури, завжди залишаючись допитливим експериментатором. Він постійно допомагав молодим колегам зростати до рівня справжнього вченого, ніколи не відмовляв у консультативній допомозі з питань радіобіології, статистики, метрології.

Від нас пішов у небуття надто непересічний чоловік — не лише з безмежним науковим, але й поетичним творчим світоглядом. Невипадково Євгеній Михайлович так ніжно й віддано любив чарівну природу Землі, а у своїх поемах і віршах застерігав людей, щоб берегли її. Білий аркуш захоплював його не тільки можливістю викласти нову наукову ідею, але й був незайманим полем для поетичних образів, лету музичних рим, що бриніли радістю життя, солодким співом пташини, легким торканням вітерця до квітки — всім, що давало крила душі і думці.

Такою журливою видалася ця остання осінь — не стало Капіци, не стало Стругацького і не стало нашого Мамотюка.

*Колектив ДУ Інститут медичної радіології
ім. С.П. Григор'єва НАМН України
Редакційна колегія
«Українського радіологічного журналу»*